

TARİH 9-ORTAÇAĞDA DÜNYA-ÜÇÜNCÜ ÜNİTE-AYT 1

1. MS 395 yılında Roma İmparatorluğu'nun; Batı ve Doğu Roma olmak üzere ikiye ayrılması, Avrupa'da büyük siyasi gelişmelere sebep olmuştur. Batı Roma İmparatorluğu'nun 476'da yıkılmasından sonra Avrupa'nın sosyo-ekonomik ve kurumsal yapısında büyük değişiklikler yaşanmıştır.

Roma imparatorluğunun ikiye ayrılması ve yıkılması sonucu Avrupa'da oluşan siyasi yapı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Feodalite
- B) Kast
- C) Mutlakiyet
- D) Monarşi
- E) Oligarşi

2. Kontlar, imparatorun tebaasını ruhban sınıfına itaate zorlamış, piskoposlar da halkı kontların yerel iktidarına tabi olmaya çağırmıştır. Ruhban ile soylular arasındaki birlikte yaşama geleneği, zaman içinde kökleşmiştir.

Yukarıda bütün Orta Çağ boyunca egemen olan hangi yönetim anlayışından bahsedilmektedir?

- A) Monarşi
- A) Derebeylik
- B) Oligarşi
- C) Kast
- D) Meşrutiyet

3. Toplumsal tabakalaşma, insanlar arasındaki ekonomik ve sosyal eşitsizliğin görünür hâle gelmesidir. Buna göre toplumlar, hiyerarşik bir düzen içerisinde sınıflandırılır. Toplayıcılığa ve avcılığa dayanan ilk toplumlarda tabakalaşmanın çok az olmasına karşın tarımsal üretimin gelişmesi ve ekonomik zenginliğin sonucu tabakalaşmada da artış olmuştur. Tarih boyunca kölelik, kast, zümreler gibi toplumsal tabakalaşmalardan söz edilebilir.

Buna göre aşağıdaki hangi ekonomik faaliyetle toplumsal tabakalaşma başlamıştır?

- A) Ticaret
- B) Hayvancılık
- C) Tarım
- D) Esnafılık
- E) Avcılık

4. Anadolu, Balkanlar, Mısır, Suriye, Filistin ve Kuzey Afrika coğrafyasında etkili olmuştur. Hellenizm ve Ortodoksluk gibi kültürel bileşenler sonucu, Batı Roma'dan farklı bir siyasi yapı hâline gelmiştir. Roma İmparatorluğu bir çeşit cumhuriyet ile yönetilirken Bu devlet gücünü tanrıdan alan otokrat bir lider konumuna gelmiştir. Buna göre imparator, Hz. İsa'nın yeryüzündeki vekili olup sadece Hz. İsa'ya karşı sorumlu olmuştur.

Yukarıda bilgileri verilen uygarlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sasani
- B) Bizans
- C) Roma
- D) Pers
- E) Sümer

5. Güçlü bir devlet geleneğine sahip olan imparatorluğu; Kafkasya, Mezopotamya ve İran'a hükmetmiştir. Pers devlet geleneğini benimseyen imparatorluğun yönetim şekli monarşiydi. İmparatorluğun başında Şehinşah (Kralların Kralı) unvanını kullanan hükümdar bulunmaktaydı. Krallarını kutsal kabul etmişler fakat tanrı-kral anlayışını benimsememişlerdir. Bizans İmparatorluğu ile yaptıkları uzun savaşlar sonucunda, Anadolu'yu hâkimiyetleri altına alan Sasaniler, İstanbul'u da kuşatmıştır.

Yukarıda özellikleri verilen devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sasani
- B) Bizans
- C) Roma
- D) Pers
- E) Sümer

6. Tarımla geçinen toplumlarda kuraklık, beraberinde kıtlığı getirdiği için önemli bir sorun olmuştur. Bu bölgelerde "artı ürün" üretmek ve bunları depolamak son derece önemlidir. İhtiyaçların karşılanması için değiş tokuşu geliştirmiştir. Hayvancılığa dayalı ekonominin zayıflamasına yol açmıştır. Artı ürünlerin bir merkezde toplanması ve halka buradan dağıtılması toplumda tabakalaşmayı ortaya çıkarmıştır. Çiftçilik dışında yeni meslekler ortaya çıkarmıştır. Artı ürünlerin bir merkezde toplanması ve halka buradan dağıtılması toplumda tabakalaşmayı ortaya çıkarmıştır.

Buna göre artı ürünün doğurduğu sonuçlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Toplumsal tabakalaşmayı doğurmuştur.
- B) Takas usulü ortaya çıkmıştır.
- C) Ticareti geliştirmiştir.
- D) Yerleşik hayata geçilmiştir.
- E) Yeni meslekler ortaya çıkmıştır.

7. Anadolu uygarlıklarından hangisinde toprak, küçük ve büyük tımar parçalara bölünmüştür?

- A) Frig
- B) Lidya
- C) Urartu
- D) İyon
- E) Hitit

8. İlk Çağ'da toplum; asiller, din adamları, hürler, köleler gibi sınıflara ayrılmıştır. Toprağa sahip olan soylular, yüzyıllar boyunca geçerli olacak güçlü statüler kazanarak sosyo-ekonomik ve siyasal gücün belirleyicisi olmuştur. Bu süreç tarım toplumlarının yönetim şeklini ortaya çıkarmıştır.

Tarım toplumların yönetim şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Monarşi
- B) Oligarşi
- C) Meşrutiyet
- D) Cumhuriyet
- E) Tiranlık

9. Kast sistemi; din adamları, askerler, çalışanlar, işçiler ve kölelerden oluşmuştur. Kast toplumlarında farklı toplumsal gruplar birbirlerine kapalıdır. Bu sistemde herkes, bir daha terk edemeyeceği bir kast içinde doğar, bu kasttan eş seçer ve bu kast içinde ölür.

Kast sisteminin uygulandığı uygarlık merkezi aşağıdaki bölgelerden hangisidir?

- A) İran
- B) Hindistan
- C) Çin
- D) Pers
- E) Sümer

10. Orta çağın zümreleri; krallar ve soylular, din adamları, tüccarlar, köylüler ve serflerdir. Siyasi gücü krallar ve derebeyleri elinde bulundururken din adamları Katolik Kilisesi'ne bağlıdır. Bu dönemde kilise en zengin kurumlardan biridir. Köylüler ve serfler aynı haklara sahip değildir. Bulundukları bölgeyi terk etme hakkı bulunmayan serfler, derebeyini terk ettiği takdirde ölümle cezalandırılmaktadır.

Yukarıda özellikleri verilen ve bütün Orta Çağ boyunca etkin olan sistem

aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kast
- B) Feodalite
- C) Aforoz
- D) Monarşi
- E) Oligarşi

11. Denizaşırı ulaşım, insan veya rüzgâr gücü ile gerçekleşirdi. Orta Çağ'da üç yelkenli gemilerin, pusula ve haritanın da kullanımıyla denizciliğin ticari değeri artmaya başladı. Orta Çağ'da gerek karada kullanılan hayvanların gerekse denizde kullanılan taşıtların hızı nedeniyle yolculuklar haftalar hatta aylar sürüyordu.

Daha çok deniz ulaşımının kullanıldığı ticaret yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İpek Yolu
- B) Kürk Yolu
- C) Baharat Yolu
- D) Kral Yolu
- E) Ulu Yol

12. Genellikle aynı esnaf grubuna ait dükkânların bir sokak üzerinde sıralanması ile meydana gelmekteydi.

Yukarıda özelliği verilen ticari ürünlerin satıldığı yapı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arasta
- B) Bedesten
- C) Kapalı Çarşı
- D) Ribat
- E) Panayır

13. İslamiyet'in ilk dönemlerinde daha çok korunma, savunma ve askerî amaçlı inşa edilerek karakol veya ordugâh olarak kullanılırdı. Sınır bölgelerinde yoğunlaşan bu yapılar, yüksek duvarlarla çevrili olup avlu ve gözcü kulelerinden oluşurdu. XI. yüzyıldan sonra sınırların genişlemesiyle birlikte iç bölgelerde kalmış, işlev değiştirerek ticari konaklama amacıyla kullanılmıştır.

Yukarıda özellikleri bahsedilen yapı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Han
- B) Kervansaray
- C) Ribat
- D) Bedesten
- E) Kapalı Çarşı

14. Kökeni ribata dayanan bu yapılar, güvenliği ve konaklaması için ana yol kenarında tesis edilirdi. Genellikle 8-10 saatlik yürüyüş mesafesinde, 35–40 km aralıklarla kurulurdu. Vakıf sistemi sayesinde günümüze kadar gelen bu yapılar, yollar üzerinde kurulan ve kamu yararına çalışan ticari yapılarıdır.

Yukarıda özellikleri bahsedilen yapı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kümbet
- B) Kervansaray
- C) Ribat
- D) Bedesten
- E) Kapalı Çarşı

15. Orta Çağ'da Çin'den başlayıp Doğu Türkistan, Moğolistan, Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan ve Türkmenistan'ı geçip Hazar Denizi'ne ulaşan bir kolu İran üzerinden Suriye'nin Lazkiye Limanı'na ulaşmıştır. Diğer bir büyük kolu ise Karakurum Dağları'nı aşarak İran üzerinden Anadolu topraklarına girmiştir. Anadolu'dan da deniz yolu veya Trakya üzerinden kara yolu ile Avrupa'ya uzanmıştır.

Yukarıda güzergahı anlatılan ticaret yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İpek Yolu
- B) Kürk Yolu
- C) Baharat Yolu
- D) Kral Yolu
- E) Ulu Yol

16. Don Nehri'nin denize döküldüğü yerden başlayıp Ural Dağları ve Güney Sibirya ormanları sınırından Altaylara, Sayan Dağları üzerinden Çin'e ve Amur Nehri'ne ulaşan yoldur. Bu yoldan hayvanlarla getirilen deri ve postlar, İtil Nehri vasıtasıyla Hazar Devleti'nin merkezi Hanbalık'a (Etil) ulaştırılmıştır. Daha sonra da Güney Sibirya'dan geçerek Avrupa'ya ve İslam ülkelerine gönderilmiştir. Bu yolun doğu ucu ise Türk devletlerinin merkezi Orhun Bölgesi'nden Çin'e kadar uzanmıştır.

Yukarıda güzergahı anlatılan ticaret yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İpek Yolu
- B) Kürk Yolu
- C) Baharat Yolu
- D) Kral Yolu
- E) Ulu Yol

17. Hindistan ve Seylan'dan (Sri Lanka) Kızıldeniz'deki Akabe Körfezi'ne, Yemen kıyılarına ya da Basra Körfezi'ne deniz yoluyla taşınırdı. Bu kıyılardaki limanlarda gemilerden boşaltılan baharat; kara yoluyla Fenike ve Filistin kıyılarına, Mısır'da İskenderiye'ye ve Karadeniz'e ulaştırılır, daha sonra yine deniz yoluyla Avrupa'ya taşınırdı. Hindistan'dan başlayarak Avrupa'ya ticaret yoludur. Bu yol, Coğrafi Keşifler sonucunda önemini kaybetmiştir.

Yukarıda güzergahı ve özellikleri anlatılan ticaret yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İpek Yolu
- B) Kürk Yolu
- C) Baharat Yolu
- D) Kral Yolu
- E) Ulu Yol

18. Nüfusun azalması sonucu arazi sahipleri vârisiz kalmış, iş gücü azalmış, köylülerin pazarlık gücü artmıştır. Arazi sahipleri zorunlu çalışmayla değil ücret ödeyerek çalıştırma yoluna gitmiştir. Ücretleri sabitlemeye çalışan devlet otoritesine karşı İngiltere ve Fransa'da köylü ayaklanmaları çıkmıştır. Soylu sınıfının hem de kilisenin otoritesini ciddi biçimde sarsmıştır. Orta Çağ Avrupası'nda toplumu bir arada tutan değerleri gevşetmiştir.

Yukarıda Avrupa'ya etkilerini saydığımız olay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kavimler Göçü
- B) Veba salgını
- C) Moğol istilası
- D) Batı Roma'nın yıkılışı
- E) Reform

19. Batı Avrupa’da VIII. yüzyılda Franklar askerî bir düzen olan feodal sistemi geliştirmiştir. Buna göre kral; soylu askerlere at, zırh, mızrak, kılıç, kalkan gibi ihtiyaçlarını satın alabilmeleri ve askerî eğitimlerinde gerekli masrafları karşılayabilmeleri için kraliyet topraklarından belli ölçüde arazi bağışlamıştır. Soylu askerde krala bağlılık yemini ederek kralın savaşçısı olmuştur. Feodalizmde fakir olan serfler, askere nadiren alınmıştır. Böylece Orta Çağ’ın başlarında ordunun büyük kısmını oluşturan köylü askerin yerini artık bu soylu asker almıştır.

Yukarıda bahsedilen soylu asker aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Lejyon
- B) Leşker
- C) Nöker
- D) Şövalye
- E) Çeri

20. Orta Çağ’da ücretli askerlik sistemi birçok devlette görülmüştür. Bizans İmparatorluğu, tarihinin her döneminde ordusunda ücretli askerlere yer vermiştir. Aynı şekilde Orta Çağ Avrupa devletleri ile Sasani İmparatorluğu’nda da bu sistem uygulanmıştır. Sasani ordusu da Türk ve Moğol ordusunda olduğu gibi onlu sisteme göre düzenlenmiştir. Değişik etnik gruplardan oluşan Sasani ordusunda; bağlı kavimlerin ve devletlerin gönderdikleri birlikler, ücretli askerler ve savaş esirleri yer almıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde ücretli asker olduğu söylenemez?

- A) Roma
- B) Hazar
- C) Sasani
- D) Bizans
- E) Göktürk

21. İngiltere, Fransa gibi krallıklar XIV. Yüzyıldan sonra ordularında maaş karşılığı asker bulundurmaya başlamıştır. Böylece Avrupa’da askerlik mesleği ortaya çıkmıştır. Daimî ordu teşkilatının kurulup sürekli asker bulundurulduğu bu dönemde, savaşlar süvariler tarafından yapılmıştır. Ancak XIV. yüzyıldan itibaren devletler sürekli piyade kitaları bulundurmaya başlamıştır. Avrupa ordularında piyadeleri en etkili kullanan devletler, İngiltere ve Osmanlı Devleti olmuştur. Savaş tarihini değiştirecek olan top, tüfek gibi ateşli silahlar, 1331’den sonra kullanılmaya başlanmıştır.

Osmanlı Devleti tarafından kurulan ilk daimî ordu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yeniçeriler
- B) Cebeciler
- C) Kapıkulu Sipahileri
- D) Tımarlı Sipahiler
- E) Azepler

22. Roma Hukuku, bugünkü Avrupa ülkelerinde uygulanan hukuk sisteminin temelini oluşturur. Patricilerin uygulamalarına karşı çıkan pleplerin ayaklanmaları ile bu kanunlar gündeme gelmiştir. Bu ayaklanmaları bastırmak amacıyla kanunlar ıslah edilerek ilk defa yazılı hâle getirilmiştir. Bu kanunlarla Roma halkının görev ve sorumlulukları, halk arasındaki ilişkiler gibi pek çok konuya açıklık getirilmiştir.

Yukarıda bahsedilen kanunlar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Urugakina Kanunları
- B) Hammurabi Kanunları
- C) On İki Levha Kanunları
- D) Justinianus Kanunları
- E) Cengiz Yasaları

23. Madde madde yazılmamış, belli olaylar için verilmiş somut örneklerle kanun maddeleri anlatılmıştır. Bu kanunlarla hukuk kurallarında ilk defa kamu ve özel hukuk ayrımı yapılmıştır. Özellikle aile, kişi ve miras hukuku konularındaki düzenlemeler, günümüz medeni hukukunun temelini teşkil etmektedir. Suç ve ceza sisteminde suçluyu arındırma, iyileştirme ve caydırma amacı vardır. Bu kanunlarda hapis cezası uygulaması yoktur ve bunun yerine suçluların manastırlara kapatılması tedbirine başvurulmuştur.

Yukarıda özellikleri bahsedilen kanun aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Urugakina Kanunları
- B) Hammurabi Kanunları
- C) On İki Levha Kanunları
- D) Justinianus Kanunları
- E) Cengiz Yasaları

24. İlk Çağ'dan itibaren Kral Yolu, İpek Yolu, Kürk Yolu ve Baharat Yolu dünya ticaretinde hâkim rol oynamıştır. Anadolu yollarının altın çağı, Kral Yolu ile başlamıştır. Anadolu'da, Ege Bölgesi'nde bulunan Salihli civarındaki Sardes'ten başlayıp Sus'a kadar uzanan Kral Yolu, Anadolu yollarının belkemiğini oluşturmuştur. 2 600 km uzunluğundaki Kral Yolu'nun çevresindeki ekonomi merkezleri, Ege kıyısındaki önemli limanlara bağlanmıştır.

Kral Yolu aşağıdaki hangi devlet tarafından yapılmıştır?

- A) Medler
- B) Persler
- C) Sümerler
- D) Frigler
- E) Hititler

25. Aşağıdakilerden hangisi İlkçağda hazırlanan kanunlardan biri değildir?

- A) Sümer Kanunları
- B) Hammurabi Kanunları
- C) On İki Levha Kanunları
- D) Hitit Kanunları
- E) Justinianus Kanunları